

29.9.2015

ICT-funktionen
Finansministeriet
Anne Kauhanen-Simanainen
Margit Suurhasko
vm.fi/oppendata

Finländska regeringens Öppen data –policy

I Finland har man öppnat datalager i stor omfattning, allt från geografisk data till väder-, klimat-, havs-, transport-, finans-, statistik- och kulturdata. Programmet för öppen data (17.5.2013 – 30.6.2015) som leddes av finansministeriet undanröjde hinder för återanvändning av offentlig data samtidigt som man skapade förutsättningar för utnyttjandet av öppen data inom den offentliga förvaltningen.

Regeringens Öppen data –policy för åren 2015-2020 omfattar förslagen som gäller de viktigaste målsättningarna och åtgärderna i fråga om öppen data inom förvaltningen. Målet är, att denna policy skulle verkställas av samtliga ministerier inom sina respektive förvaltningsområden, av ämbetsverken och av lokalförvaltningsmyndigheterna. Finansministeriet är ett av ministerierna som leder verkställandet av åtgärderna.

Statsminister Juha Sipiläs regering utnämndes den 29 maj 2015. Digitaliseringen är ett särskilt tema i den nuvarande regeringens strategiska program. Regeringen poängterar också återanvändningen av öppen data inom affärsverksamheten.

Programmet för statsminister Sipiläs regering: <http://valtioneuvosto.fi/sv/sipila/regeringsprogrammet>

Målsättningarna och åtgärdsförslagen som gäller öppen data kommer att diskuteras och införas i statsrådets digitaliseringsstrategi och digitaliseringsprocesser 2015-2020.

Öppen data som underlag för digital ekonomi, offentlig service och beslutsfattande

Sammanfattning av målen med och åtgärderna inom öppen information

Öppnandet och utnyttjandet av myndighetsinformation samt utökandet av informationskompetens som mål

Programmet för öppen information fortsätts genom förbättring av förutsättningarna för utnyttjandet av myndighetsinformation med hjälp av följande åtgärder, så att man ska åstadkomma ökad produktivitet inom förvaltningen och effektivisera utnyttjandet av information i samhället:

- 1) Öppnandet av datalager fortsätts och understöds planmässigt så att samtliga betydande offentliga datalager före utgången av detta årtionde skulle vara tillgängliga avgiftsfritt och till tydliga användningsvillkor för hela samhället i maskinellt läsbar form.
- 2) Man planerar en allmän modell för produktionen och hanteringen av centrala basdatalager, liksom även för de ankytande tjänsterna. Målet är att ge myndigheterna avgiftsfri och teknisk tillgång till basdatalagren samt att möjliggöra både smidigt informationsflöde mellan kommunerna och staten och täckande samhälleligt utnyttjande av informationen, dock med hänsyn till begränsningarna i lagstiftningen.
- 3) Informationskompetensen utökas med hjälp av ett förvaltningsgränsöverskridande nationellt program för informationskompetens. Verksamheten i och klarandet av en digital informationsomgivning kräver mångsidig kompetens inom producering, distribuering, öppnande, analysering och utnyttjande av information.

Förslaget till de viktigaste målen med och åtgärderna inom öppen information för 2015 – 2020

Programmet för öppen information löpte ut sommaren 2015. De viktigaste målen som anges nedan gäller tiden efter programmet, så ansvaret för styrningen av öppnandet av informationen inom den offentliga förvaltningen och främjandet av utnyttjandet av den öppnade informationen hör till den offentliga förvaltningens informations- och kommunikationstekniska funktion vid finansministeriet.

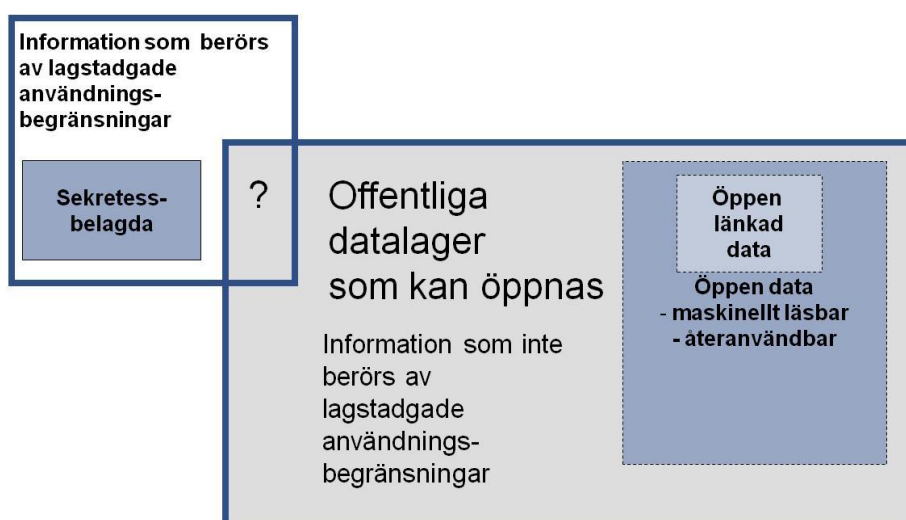
Öppen information till en del av sammanställande informationspolitik – öppen data som underlag för digital ekonomi, offentlig service och beslutsfattande

Öppen information är en förutsättning för digital ekonomi, innovativa offentliga tjänster och effektiv förvaltning. Öppen data utgör råmaterial för digitala tjänster och smidiga serviceprocesser. En datadriven ekonomi innebär effektivt utnyttjande av informationen i kommunerna, inom statsförvaltningen, företagen, vetenskapen, utbildningen och all samhällelig verksamhet. Man vill förbättra informationens produktivitet och genomslagning och skapa mervärde.

Öppen data kommer i fortsättningen att spela en allt större roll när det gäller transparensen i fråga om ledandet av och verksamheten inom staten och kommunerna. Informationens öppenhet förstärker demokratin och skapar förutsättningar för medborgarinflytande. Samhället gagnas på flera sätt av principen om öppen vetenskap och forskning.

Fokus för utvecklingen flyttas i fortsättningen från öppnandet av datalager till utnyttjandet av information och förstärkning av informationskompetensen inom hela den offentliga förvaltningen. Öppnandet och utnyttjandet av datalager och förstärkandet av informationskompetens bör tas i beaktande vid sammanställandet av en övergripande nationell informationspolicy och nödvändig lagstiftning.

Öppnandet av datalager gäller enbart offentlig information

Nuläget med, primära målen för och åtgärderna inom öppen information per tema

1. Temat – Öppnande av data	
Nuläget	Den offentliga förvaltningen förvaltar, även efter omfattande öppnanden av datalager, fortfarande över stora volymer material som gärna kunde utnyttjas av olika aktörer i större omfattning än i dagsläget. Öppnandet av datalager, iakttagandet av användarbehov och uppföljningen av konsekvenserna från öppnandet hör fortfarande inte till rutinerna hos samtliga myndigheter. För att de viktigaste basdatalagren (Trafik, PRH, VTJ, KTJ) ska kunna göras avgiftsfria krävs ytterligare varaktig finansiering på åtminstone 25–30 miljoner euro i statsbudgeten. Dessa datalager innehåller personuppgifter, vilket försvårar öppnandet av dem avsevärt.
Primär målsättning	Alla betydande offentliga datalager är allmänt tillgängliga före utgången av årtiondet för hela samhället i maskinellt läsbar form, avgiftsfritt och enligt tydliga användarvillkor.
Åtgärder	
1. Styrningen, ansvaret och resurseringen av öppnandet av datalager införlivas i ministeriernas, ämbetsverkens och inrättningarnas samt kommunernas styrnings- och ledningsstrukturer. 2. Öppnandet av datalager och ibruktage av enhetliga verksamhetspraxis vid ministerier, ämbetsverk och kommuner understöds. 3. Forskning och uppföljning av genomslagningen hos öppnade datalager främjas. 4. Tekniker för anonymisering av datalagren utreds och genomslagningen hos öppnandet av datalager följs upp aktivt och systematiskt.	
Ansvarigt ämbetsverk	finansministeriet , ministerierna inom sina förvaltningssormåden, ämbetsverk och inrättningar, kommuner
Andra aktörer och samarbetsparter	Beslutsfattare, utvecklare, sakkunniga inom den offentliga förvaltningen
	Utvecklarsamfund
Centrala projekt	Användarna och utnyttjarna av öppna datalager
	Projektet för öppen förvaltning, Nationella serviceinformationsarkitekturen, metadatatjänsten, Gaika-projektet, Projektet för öppen vetenskap och forskning
Utveckling av lagstiftningen	Lagstiftningsreformen som gäller förvaltning av information (offentlighetslagen, arkivlagen och informationsförvaltningslagen). Inkludering av återanvändning av information i offentlighetslagen.
Centrala internationella kontakter	OECD – Open Government Data, EU PSI-share 2.0, Open Government Partnership (via projektet för öppen förvaltning)

2. Temat – Utnyttjandet av information	
Beskrivning av nuläget	Offentliga datalager utnyttjas inte tills vidare fullt ut, med undantag av stora, centrala aktörers datalager som hänför sig till den samhälleliga infrastrukturen. Förutom öppnande av många olika slags datalager behövs omfattande användning och samordnande av informationen ur användnings- och beslutsfattande-perspektiv.
Primär målsättning	Förutsättningar för mångsidigt utnyttjande, kombinerad och vidareutveckling av öppen information skapas i aktiv interaktion med utvecklarsamfundet, varvid informationens produktivitet och genomslagning i samhället utökas. Nationella dataportalen Avoindata.fi och JulkICTLab har profilerat sig som en helhet för tjänster som utnyttjar öppen information, interoperabilitet öppen data.
Åtgärder	
5. Tillgången till, bekantheten hos och användningen av öppnade datalager förbättras 6. Man skapar förutsättningar och praxis för innehållsmässig och teknisk interoperabilitet hos öppnade datalager, liksom även för interoperabla informationsprocesser 7. Man planerar en allmän modell för produktionen och administreringen av samt tjänsterna i fråga om de viktigaste basdatalagren, liksom även avgiftsfri och teknisk tillgång såväl åt myndigheterna som samhället i det stora hela, med beaktande av de lagstiftningsmässiga begränsningarna. Möjligheterna till, kostnaderna med och effekterna av avgiftsfria basdatalager utreds. 8. Avoindata.fi och JulkICTLab utvecklas till en funktionell helhet med vars hjälp de öppnade datalagren och anvisningarna för öppnande och interoperabilitet kan hittas enkelt, och som stödjer användarna vid öppnandet av datalager och främjar utvecklandet av tjänster som utnyttjar öppen data.	
Ansvarigt ämbetsverk	finansministeriet, arbets- och näringsministeriet , ministerna inom sina egna förvaltningsområden, ämbetsverk och inrättningar, kommuner
Andra aktörer och samarbetspartners	Beslutsfattarna, utvecklarna och sakkunniga inom den offentliga förvaltningen
	Utvecklarsamfund
	Användarna och utnyttjarna av öppna datalager
Centrala projekt	Kommuninformationsprogrammet, Nationella servicearkitekturen, projekt som gäller långvarig arkivering av material
Lagstiftningsutvecklingsbehov	Lagstiftningsreformen som gäller besittning av information
Centrala internationella kontakter	ISA (Interoperability Solutions for European Public Administrations), se. även internationella kontakter

	under tema 1.

3. Temat – Utökning av informationskompetensen

Nuläget	För att man ska kunna agera och klara sig i en digital informationsmiljö behövs mångsidiga färdigheter i producering, distribuering, öppnande, analysering och utnyttjande av information. Det behövs källkritik och kännedom om dataskydd, informationssäkerhet, datahantering, metadata och massdata (big data). Hantering och behandling av egna uppgifter blir en väsentlig medborgarfärdighet. Alla, såväl medborgare som tjänstemän behöver informationskompetens. Kompetens och livslångt lärande behövs såväl i arbetet som på fritiden. Informationskompetensen erbjuder nya möjligheter såväl för medborgarverksamheten som för affärlivet och förvaltningen.
Primär målsättning	Informationskompetensen genomsyrar hela samhället och täcker medborgarnas informationsläsförmåga och myndigheternas nya slags knowhow.
Åtgärder	
9. Kartläggning av den offentliga förvaltningens informationskompetensbehov och fastställande av mätbara målsättningar. 10. Ministeriernas, ämbetsverkens och kommunernas informationsanalyserings- och förädlingskompetens främjas 11. Ett nationellt program för kompetens i fråga om öppen information inleds på basis av kartläggningen ovan	
Ansvarigt ämbetsverk	Undervisnings- och kulturministeriet , finansministeriet, ministerierna inom sina förvaltningsområden, ämbetsverk och inrättningar, kommuner
Andra aktörer och samarbetspartners	Beslutsfattare, utvecklare och sakkunniga inom den offentliga förvaltningen
	Utvecklarsamfund
	Användarna och utnyttjarna av öppna datalager
Centrala projekt	Projektet för öppen vetenskap och forskning
Lagstiftningsutvecklingsbehov	
Centrala internationella kontakter	EU:s vidrörande projekt

BEGREPP I ANSLUTNING TILL ÖPPEN INFORMATION

öppen data

Data som kan återanvändas av vem som helst avgiftsfritt, lovligen och i maskinellt läsbar form

Öppen data kan utvidgas, återanvändas och vidarekopplas fritt i olika applikationer. Statistikcentralens befolkningsdata, Meteorologiska institutets väder- och radarobservationer samt Lantmäteriverkets terrängdata är exempel på öppen data.

öppen information

Information som vem som helst kan återanvända på olika sätt, avgiftsfritt och lovligen

innovativa tjänster

Tjänster som utnyttjar information och kompetens på ett nytt sätt ur kommersiellt eller samhällligt perspektiv

maskinell läsbarhet

En egenskap som stöder maskinell precisering, identifiering och plockning av data

big data

Med big data (massdata, massmaterial) avses data som finns i stora kvantiteter, som ökar hastigt och som varierar stort till sin form

Det är svårt att behandla massdata med traditionella informationsbehandlingsapplikationer. Anordningarna och tillämpningarna bör ha väldig lagringskapacitet och prestanda för att de ska kunna behandla massdata. Massdata insamlas, lagras och analyseras i syfte att hitta betydelsefull information. Massdata kan utnyttjas bl.a. vid vetenskaplig forskning, produktutveckling, marknadsföring och beslutsfattande. Webb-försäljare kan med hjälp av massdata t.ex. analysera stora användarvolymers beteende och rekommendera lämpliga produkter för enskilda serviceanvändare.

datamaterial

En identifierbar samling information

återanvändning av data

Med återanvändning avses att fysiska personer eller juridiska personer utnyttjar handlingar som den offentliga förvaltningen har i sin besittning för kommersiella eller andra än kommersiella syften, som avviker från det ursprungliga syftet för vilket handlingarna producerats (EU-direktiv 2003/98/EY). Återanvändningen av data kan i praktiken betyda t.ex. kombinerande av existerande data med andra data- eller informationsinnehåll, eller skapandet av helt nya tjänster på basis av den tillgängliga informationen.

datalager

Logisk samling av informationsmaterial

öppnande av datalager

Med öppnandet av datalager avses tillhandahållande av offentlig information i maskinellt läsbar form för fri återanvändning. Öppnandet av datalager gäller emellertid inte sekretessbelagd information eller information vars användning begränsats med stöd av lagstiftningen. Datalager kan också öppnas i begränsad omfattning för vissa särskilda grupper, såsom forskares eller andra myndigheters användning. Det är i detta fall inte fråga om öppen data i ordets verkliga bemärkelse.

basdatalager

Basdatalager är både de lagstadgade basregistren och andra centrala datalager på rikstäckande nivå. Med basdatalager avses centraliserade informationssystem dit man i så täckande och ofelbar mån som möjligt insamlat väsentlig information om samhällsliga grundenheter, såsom personer eller fastigheter. Förandet av dessa slags register regleras i lag. Finländska basdatalager är befolkningsdatasystemet (VTJ), fastighetsdatasystemet (KTJ) samt företags- och samfundsdatasystemet (FODS). Begreppet basdatalager är alltså mera omfattande än begreppet basregister.

myndighetsdata

Information som myndigheter inom den offentliga förvaltningen insamlat för skötseln av sina uppgifter.